

Ooidonk HET KASTEEL VAN

De trots van Vlaanderen

Een lang, slingerend pad voert ons naar een smal weggetje tot we plots oog in oog met het sublieme middeleeuwse Kasteel van Ooidonk staan. Door zijn mysterieuze ligging weet het zijn charmes handig aan nieuwsgierige blikken te onttrekken. Op een mooie, zomerse dag opende Graaf Juan t'Kint de Roodenbeke zijn kasteeldeuren voor ons... en wij verloren meteen ons hart aan dit hemelse oord. Enkele maanden na dit bezoek, op 12 september 2013, is de graaf overleden. Het eigendom behoort nu toe aan zijn zoon, de derde Henry, die het domein beheert. Maar keren we nog even terug in de tijd en laten we ons meeslepen door de laatste gidsbeurt van de overleden Graaf Juan t'Kint.

DOOR BERTRAND DECKERS

Woorden van de nieuwe kasteelheer

Ik kan me heel goed vinden in de woorden van mijn vader. Zijn overlijden was hartverscheurend. Nooit zal ik deze trieste dag, 12 september 2013, vergeten. Voor mij persoonlijk was het ook het begin van een nieuw leven. De weken na zijn overlijden waren heel druk. Ik wist dat het mijn plicht was om naar Ooidonk te verhuizen. Maar dat heeft veel organisatie vereist. Nachtenlang heb ik er wakker van gelegen. Ik ben 54 jaar en heb besloten om deels het domein te beheren en deels te blijven werken. Ik ben er dus niet altijd. Maar de dagen dat ik er ben, hou ik me uitsluitend met het kasteel bezig. Ik ben hier opgegroeid en ken hier elk plekje. Toen ik nog jong was, heb ik regelmatig toeristen rondgeleid. Ik ken dus de geschiedenis van elk schilderij en elk object dat hier staat. Mijn aanwezigheid hier aan het hoofd van dit schip

is ook slechts tijdelijk. Ik heb de fakkel gekregen van mijn grootvader en mijn vader en zal hem ooit zelf weer doorgeven. Ik zal ook geen grondige veranderingen doorvoeren. Ooidonk zal toegankelijk blijven voor het publiek en gedurende het jaar zullen er verschillende manifestaties plaatsvinden.

In een van de vele meanders die de Leie tussen Deinze en Gent rijk is, heeft het Kasteel van Ooidonk zijn thuishaven gevonden. Van ver lijkt er gewoon een donkere massa koude stenen op je af te komen. Maar wie zich de moeite getroost om via de vele kronkelweggetjes dichterbij het kasteel te komen, ziet plotseling een waar meesterwerk voor zich opduiken. Tussen de weiden en velden domineert een landschap van water en hout het uitzicht. Het kasteel, gekenmerkt door vijf torenhoge uitkijkposten, is omgeven door een gracht. Om deze constructie juist te kunnen interpreteren, reizen we even terug in de tijd. Aan het einde van de 14de eeuw liet Jean de Fosseux, de Heer van Nevele, Ooidonk versterken omdat het gebouw al heel wat conflicten had moeten trotseren. Met een toren op elke hoek van het gebouw en een grote, op een vierkant gebaseerde slotgracht om het kasteel, moest de burcht voortaan beter zijn mannetje staan tegen mogelijke indringers.

Het was wijlen Graaf Juan t'Kint de Roodenbeke die ons hartelijk verwelkomde van op de trappen van zijn kasteel. 'Wat je niet meteen ziet, is dat er hier veel ondergrondse – in sommige gevallen zelfs dodelijke – gangen gegraven zijn', vertelde hij ons. 'Ze bewijzen dat de kasteelbewoners niets aan het toeval overlieten als het op veiligheid aankwam. Door de eeuwen heen heeft Ooidonk verscheidene gevechten, oorlogen, revoluties en zelfs bloedbaden doorstaan. Komt u alstublieft verder, er is zo veel dat ik u wil laten zien!'

STENEN TRAPPEN EN MEESTERLIJKE SCHILDERIJEN

In 1422 werd Jeanne, dochter van Jean de Fosseux, de echtgenote van Jan van Montmorency, die konstabel van Frankrijk was. Door deze huwelijksband belandde Ooidonk in handen van deze machtige en rijke Franse familie.

Onze rondleiding begon in de weelderige inkomhal. Daar leidde een indrukwekkende witte stenen trap ons naar boven. 'Ongeveer zes eeuwen na de doortocht van de familie Montmorency, heeft de eerste t'Kint de Roodenbeke die het kasteel bezat, mijn grootvader Graaf Henri, deze monumentale trap in Franse zandsteen laten installeren. Er werden lelies in zuivere renaissancestijl in uitgehouwen. Ze verwijzen naar de aanwezigheid van de Montmorency's.'

Aan de voet van de trap houdt een leeuw het wapenschild van de huidige familie stevig in zijn klauwen. Links van de trap staan in een vitrinekast delen van een eetservies uit de 19de eeuw uitgesteld. Een portret van Alexander Farnese, een kleinzoon van Keizer Karel V en landvoogd van Nederland, siert de inkomhal.

'In 1579, midden de godsdienstoorlogen, ging Ooidonk in de vlammen op. Toch moest het ergste nog komen. Het tijdperk van de Spaanse be-

zetting brak aan. Tijdens deze periode werd het kasteel bewoond door zijn beroemdste gastheer, Filips van Montmorency, Graaf van Horne. Eigenlijk zou Ooidonk niet als zijn verblijfplaats, maar als zijn gevangenis fungeren. Overmeesterd door de troepen van de Hertog van Alva werd de dappere ridder van het Gulden Vlies, die zich gekeerd had tegen de Spaanse politiek, op 5 juni 1568 onthoofd op de Grote Markt in Brussel. Pas in 1595 werd Ooidonk nieuw leven ingeblazen, dankzij Maarten della Faille, een groot Antwerps handelaar en politiek genie, die het kasteel kocht.'

TWEE ONTZAGLIJKE NIEUWE TÓRENS

Op de gigantische overloop van de eerste verdieping gunde Juan t'Kint de Roodenbeke zich een momentje rust in een van de grote zetels. Tegenover hem herinnerden gedecoreerde ramen, tussen familieportretten door, aan de geboorte- en huwelijksdata van de verschillende eigenaars van Ooidonk.

'Het huis della Faille was een Belgische welstellende adellijke familie wier leden actief waren in de financiële wereld. Als talentvolle geldhandelaars bemachtigden ze een plaatsje aan het hof van Aartshertog Albrecht en Aartshertogin Isabella. In 1595 verwierf Maarten della Faille de heerschappij over Nevele dat dan uit 17 dorpen bestond. Hij deed het kasteel uit z'n as oprijzen en liet het optrekken in de zogenaamde rode 'Spaanse baksteen'. De kleine bakstenen, gebakken in de kasteelovens, werden gecombineerd met zandstenen uit Lede. Beïnvloed door zijn rijke levenservaring liet hij het kasteel heropbouwen in de toenmalige tijdgeest. Zodoende kreeg de burcht een meer residentiële sfeer. Het vernieuwende karakter zat hem niet zozeer in het gebruik van nieuwe materialen, maar in de creatie van ruimte. Meer dan twee eeuwen lang zouden de della Failles eigenaar zijn van Ooidonk. Tot op vandaag siert hun blazoens de top van het portaal achter de ophaalbrug, meteen ook de enige toegangspoort tot het kasteel.'

Voor ons openden zich heel traag twee enorme deuren. Ze leidden ons naar de eetkamer. Van bij het begin eiste het adembenemende uitzicht alle aandacht op.

'De veranderingswerken die door della Faille zijn uitgevoerd, zouden Ooidonk uiteindelijk weinig veranderen. In 1864 liet mijn grootvader, Graaf Henri – die tevens de grote trap heeft laten installeren –, het gebouw uitbreiden met twee vleugels die hij in overdekte torens liet uitmonden en dit geheel in harmonie met de rest van het gebouw. Hier bevinden we ons in een van deze bijgebouwde vleugels.'

Ergens in de verte van het sprookjesachtige uitzicht, zagen we door de ontzaglijk grote ramen die zowat een volledige muur beslaan, twee andere gigantische torens opduiken. Juan t'Kint de Roo-

den. Momenteel herbegin ik aan de restauraties die mijn vader was begonnen, maar die hij door gebrek aan energie gestopt is. De voorbije maanden heb ik mij beziggehouden met de restauratie van de 18de-eeuwse orangerie in het park. Ik weet dat dit project belangrijk was voor mijn vader. Het is vreemd maar ik heb vaak het

gevoel dat hij hier nog woont. Overal zijn er herinneringen aan hem. Soms hoop ik dat ik zijn raad zou kunnen horen. Gelukkig heb ik een fantastische vrouw die mij bijstaat. Dus maak ik mij niet druk over het vele werk en de slapeloze nachten. Zo'n geluk is onbetaalbaar!

FOTO'S: 1. De grote eetkamer van het kasteel biedt een plechtige en intieme sfeer. 2. De bezoekers kunnen in de gangen mooie vitrines bewonderen. 3. In de grote hal, met de monumentale witte stenen trap, hangen portretten van de vroegere bewoners van het kasteel. 4. Rechts van de haard staat een portret van Prinses Charlotte van Engeland, de eerste liefde van de toekomstige Koning Leopold I.

denbeke bewoog zich in de richting van het raam. 'Neem de voorkant van de zuidelijke toren goed in u op. Tijdens de constructie werden de kragen van oude kruiken in de muur verwerkt. Hierdoor kon de binnendringende wind het opgestapelde hooi in de ruimte drogen. Tot 1905 vonden de paarden van de familie hier immers onderdak. Op de eerste verdieping waren de stalknechten gehuisvest. In de westelijke vleugel die zich iets meer aan uw rechterkant bevindt, werden de wagens aangespannen. Ook in dit deel van het gebouw logeerde personeel.'

Heel even stopte de graaf voor een spiegel. 'Het is hier, onder de plafonds van de grote eetzaal, dat de grote familiehuwelijken plaatsvinden. Ik denk met veel plezier terug aan de huwelijksplechtigheid van mijn zus, die ik in de hoedanigheid van burgemeester zelf heb mogen leiden. Later hebben we hier eveneens de bruiloft van mijn dochter gevierd.'

HET BUREAU VAN NICOLAS FOUQUET

Het salon is de grootste koninklijke residentie waardig. 'Hier bevinden we ons in de oostelijke toren van het kasteel.' Ook deze ruimte is voorzien van monumentale ramen, waardoor het geheel in het licht baadt. De vele Spaanse en Venetiaanse spiegels doen deze plek nog groter lijken en weerspiegelen de schoonheid van de antieke meubels. De Lodewijk XV-fauteuils lijken in perfecte harmonie met de Florentijnse kast die ze flankiert. Iets verder staat een uniek bureau vervaardigd uit niets minder dan schildpaddenhuizen.

'De eerste eigenaar is Nicolas Fouquet, hoofd van financiën aan het hof van Lodewijk XIV. Het bureau zou vervaardigd zijn in de ateliers van André-Charles Boulle. In het meubel zijn meerdere eekhoorns verwerkt, heraldische symbolen gekozen door Fouquet, net voor zijn smadelijke ondergang.'

Terwijl we ons via de overloop van de eerste verdieping naar de andere vleugel van het kasteel begaven, schetste de graaf ons met zijn vaste stem de indrukwekkende serie van voormalige Ooidonkeigenaars.

'Op 10 juni 1801 stierf Jan Karel della Faille, Baron van Nevele, kinderloos. Tijdens de verdeling van zijn bezittingen kwam het kasteel in handen van de ouders van zijn tweede vrouw, Marie-Louise du Bois. In 1864 diende er zich echter alweer een nieuwe eigenaar aan, toen Henri t'Kint de Roodenbeke en zijn echtgenote Zoë de Naeyer het kasteel en de aanpalende gronden aankochten. Inmiddels ben ik de vijfde generatie t'Kint de Roodenbeke aan het hoofd van dit kasteel.'

GALERIJ DER WANDTAPIJTEN

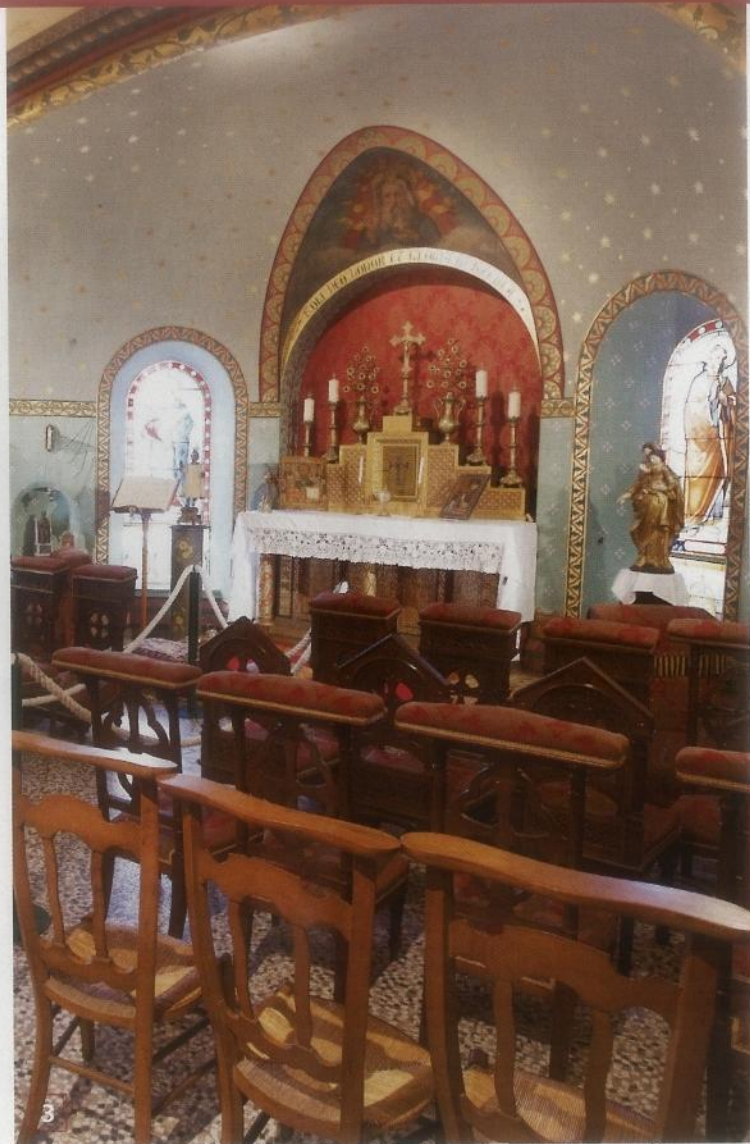
Weer openden zich twee deuren. Die voerden ons naar een heel andere, maar al even indrukwekkende zaal: de galerij der wandtapijten. Verlicht aan de hand van tien ramen, dankt deze ruimte haar naam aan de ontzagwekkende wandtapijten van Beauvais. Afkomstig uit de 17de eeuw en vervaardigd op basis van schetsen van Charles Le Brun, directeur van de Gobelijnmanufaktur, beelden de wandtapijten heroïsche

OTO'S: 1. Een van de slaapkamers van het kasteel. In deze kamer staat meubilair in neorealistische stijl, te herkennen aan de zwanenhalzen. 2. Een bronzen slinger, luxe trines... het decor van een koninklijke sfeer! 3. De kapel van het kasteel als het kader van heel wat belangrijke gebeurtenissen binnen de familie. 4. De troonschouw van de kroonprinses. 5 en 6. De trots van Vlaanderen, het Kasteel van Ooidonk, met zijn grachten en prachtige tuinen biedt een uitzonderlijk kader.

taferelen uit zoals de legendarische intrede van Alexander de Grote in Babylon. Alweer benam een magisch uitzicht op de tuinen en het kasteel ons de adem. Ditmaal werd onze aandacht ook getrokken door een prachtige reeks zilverwerk.

'Zijn oorsprong is divers. Sommige delen zijn afkomstig van het prinsdom Luik, andere uit Bergen, Parijs, Nederland. Maar het meest opmerkelijk zijn de 16de-eeuwse stukken van Spaanse origine.'

Naast de prachtige renaissance schouw siert het portret van Kroonprinses Charlotte van Engeland de ruimte. Zij was de eerste vrouw van Koning Leopold I van België en overleed in 1817. Iets verder in een hoekje van de galerij hangt een schilderij van de Nederlandse kunstenaar Klaes Molenaar.

'Kom een beetje dichterbij. Dit schilderij fascineert me. Het is een allegorie. We zien de Hertog van Alva op een troon. Hij houdt zijn ogen gesloten. Het lijkt hem niet uit te maken wat er met hem zal gebeuren. In zijn hand houdt hij een scepter, een teken van macht. Aan zijn voeten

ligt een hond, symbool van trouw. Omringd door tal van adviseurs, fluisteren zijn vertrouwelingen hem van alles toe. Aan de voet van zijn troon knielen 17 geketende vrouwen. Ze symboliseren de 17 provincies. Onderaan het doek zien we hoe de Graaf van Horne geëxecuteerd wordt. Dit schilderij beeldt een allegorische satire uit over de macht van de Hertog van Alva. Je zou het kunnen beschouwen als de eerste strip uit de geschiedenis.'

OUDE EN WEELDERIG

De lange galerij van wandtapijten voerde ons naar een kleinere, vredige plek: het roze salon. 'Henri t'Kint de Roodenbeke heeft een voorbeeldige carrière gehad. In 1856 maakte hij deel uit van de delegatie die België vertegenwoordigde tijdens de kroning van Tsaar Alexander II. Negen jaar later, in 1865, werd hij als ambassadeur weggezonden om verschillende Europese hoven in te lichten over de dood van Leopold I. Maar waarom zette hij zijn zinnen op het Kasteel van Ooidonk? Uit liefde! Hij wilde zijn echtgenote plezieren. De Gentse schoonheid Zoë de Naeyer was erg gehecht aan haar twee zussen, die allebei in Vlaanderen woonden. Om het contact te vergemakkelijken kocht Henri t'Kint de Roodenbeke, die net gepromoveerd was tot senator, het hele domein. Het kasteel was echter niet bewoonbaar zonder

Bezoek het Kasteel van Ooidonk

Ooidonkdreef 9
9800 Deinze - België
Tel.: +32 (0) 9 282 35 70

Meer info:
www.ooidonk.be

grondige renovatiewerken. Voor de allereerste keer in de geschiedenis van Ooidonk werd een architect ingeschakeld. Zonder de authenticiteit en weelderigheid van het kasteel geweld aan te doen, heeft de geniale Clément Parrant zowel het interieur als het exterieur helemaal laten ombouwen. Hij liet de twee vleugels en de twee torens toevoegen, die ik eerder al aanhaalde én natuurlijk ook de grote stenen trap. Daarnaast liet hij een soort van centrale verwarming installeren en zorgde hij voor een veelheid aan ramen.'

Het roze salon, dat getuigt van een geraffineerde elegantie, werd ingericht volgens de 18de-eeuwse mode. Tussen de houten lambrisering schitteren grote schilderijen met idyllische taferelen, afkomstig van de Vlaamse scholen.

'Vlak voor zijn dood kreeg Henri t'Kint de Roodenbeke – intussen benoemd tot minister van staat – de titel van graaf, die via mannelijke opvolging overgeërfd kan worden. Het Kasteel van Ooidonk doorstond de twee Wereldoorlogen zonder al te veel kleerscheuren. In 1963 heeft mijn vader, Graaf Henri... of (lachend) Henri II, een grondige restauratie laten uitvoeren. De fundamenten van het gebouw werden vernieuwd, de daken hersteld en bedekt met nieuwe leien. De werken namen tien jaar in beslag. Toen mijn vader in 1990 overleed, was het mijn beurt om het heft in handen te nemen.'

VOORAANSTAANDE GASTEN

Via een andere trap keerden we terug naar het gelijkvloers. Deze eiken trap is minder indrukwekkend dan zijn witte, stenen tegenhanger, al is zijn omvang behoorlijk imponerend. Toen we de treden afdaalden, stootten we alweer op een opvallend schilderij.

'Dit is een werk van Xavier De Cock. Hij maakte het naar aanleiding van de intrede in 1882 in Ooidonk van Arnold t'Kint de Roodenbeke, de enige zoon van Graaf Henri, samen met Isabelle de Silva. Zij was de dochter van een markies die nauwe banden had met de koninklijke familie van Spanje. Hun huwelijk verklaart meteen de aanwezigheid van tal van voorwerpen van Spaanse origine in het kasteel.'

Er restte ons nog één ruimte te bezoeken: de kapel. Haar intieme en sobere karakter deed je de pracht en praal van het kasteel even helemaal vergeten. De kleine kadertjes met Bijbelse taferelen verwijzen naar de devotie van weleer. De met de hand geschilderde vensters laten enkel een zacht gefilterd licht door. Vooraleer we de graaf terug naar zijn privévertrekken lieten keren, wilden we hem nog iets vragen: welke leden van de koninklijke familie heeft Ooidonk al mogen ontvangen? We kregen onmiddellijk een duidelijk antwoord.

'Ooidonk heeft altijd goede relaties onderhouden met de koninklijke familie. Persoonlijk herinner ik me het bezoek van Koning Boudewijn en Koningin Fabiola, net zoals dat van Albert en Paola. Prins Laurent en Prinses Claire hebben ons ook al vereerd met een visite, zij het minder dan Koning Filip en Koningin Mathilde. Zij zijn goede vrienden van mijn oudste zoon Henry, (weer lachend) de toekomstige Henry III. In de hoedanigheid van prins en prinses hebben Filip en Mathilde meermaals als gastheer en gastvrouw van het Kasteel van Ooidonk opgetreden, maar dat is een heel ander verhaal...' ♦

